

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE RADY (UE) 2022/922

z dnia 9 czerwca 2022 r.

w sprawie ustanowienia i funkcjonowania mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1053/2013

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 70,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Funkcjonowanie strefy Schengen bez kontroli granicznej na granicach wewnętrznych zależy od efektywnego i sprawnego stosowania dorobku Schengen przez państwa członkowskie. Dorobek ten obejmuje środki w dziedzinie granic zewnętrznych, środki wyrównawcze rekompensujące brak kontroli na granicach wewnętrznych oraz solidne ramy monitorowania, które łącznie wzmacniają swobodne przemieszczanie się oraz zapewniają wysoki poziom bezpieczeństwa, sprawiedliwości i ochrony praw podstawowych, w tym ochrony danych osobowych.
- (2) Od 1998 r. wzajemna ocena i monitorowanie stosowania dorobku Schengen stanowią kluczowe elementy strefy Schengen oraz przyczyniają się do utrzymania wysokiego poziomu rozliczalności i odpowiedzialności za wyniki, a także zwiększania wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi.
- (3) Na mocy rozporządzenia Rady (UE) nr 1053/2013 ⁽²⁾ ustanowiono specjalny mechanizm oceny i monitorowania Schengen, który zaczął funkcjonować w 2015 r.
- (4) Aby zwiększyć skuteczność i efektywność mechanizmu oceny i monitorowania Schengen, należy go usprawnić. Celem zmienionego mechanizmu oceny i monitorowania powinno być utrzymanie wysokiego poziomu wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi poprzez zapewnienie, aby państwa członkowskie skutecznie stosowały dorobek Schengen zgodnie z uzgodnionymi wspólnymi standardami, podstawowymi zasadami i normami, przyczyniając się tym samym do sprawnego funkcjonowania strefy Schengen.

⁽¹⁾ Opinia z dnia 7 kwietnia 2022 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (UE) nr 1053/2013 z dnia 7 października 2013 r. w sprawie ustanowienia mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen oraz uchylecia decyzji komitetu wykonawczego z dnia 16 września 1998 r. dotyczącej utworzenia Stałego Komitetu ds. Oceny i Wprowadzania w Życie Dorobku Schengen (Dz.U. L 295 z 6.11.2013, s. 27).

- (5) Mechanizm oceny i monitorowania powinien umożliwiać osiągnięcie jego celów dzięki obiektywnym i bezstronnym ocenom, w ramach których możliwe jest szybkie stwierdzenie niedociągnięć w stosowaniu dorobku Schengen, które mogłyby zakłócać prawidłowe funkcjonowanie strefy Schengen, zapewnić szybkie wyeliminowanie tych niedociągnięć oraz zapewnić podstawy do dialogu na temat funkcjonowania strefy Schengen jako całości. Zgodnie z art. 70 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) państwa członkowskie powinny dokonywać, we współpracy z Komisją, obiektywnej i bezstronnej oceny wprowadzania w życie polityk Unii w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Wymaga to ścisłej współpracy między państwami członkowskimi i Komisją, zrównoważonego podziału wspólnych obowiązków oraz utrzymania charakteru systemu opartego na wzajemnej ocenie. Wymaga to również zwiększenia roli Rady i ścisłego zaangażowania Parlamentu Europejskiego. Biorąc pod uwagę zakres zmian mechanizmu oceny i monitorowania ustanowionego rozporządzeniem (UE) nr 1053/2013, należy uchylić to rozporządzenie i zastąpić je nowym rozporządzeniem.
- (6) Mechanizm oceny i monitorowania powinien być w stanie objąć wszystkie obszary dorobku Schengen – obecne i przyszłe, w szczególności zarządzanie granicami zewnętrznymi, brak kontroli na granicach wewnętrznych, politykę wizową, powroty, wielkoskalowe systemy informacyjne wspierające stosowanie dorobku Schengen, współpracę policyjną, współpracę wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych oraz ochronę danych – z wyjątkiem tych obszarów, w których w prawie Unii istnieje już specjalny mechanizm oceny. Mechanizm oceny i monitorowania powinien obejmować całość stosownych działań ustawodawczych i operacyjnych, które są częścią dorobku Schengen i które przyczyniają się do funkcjonowania strefy Schengen.
- (7) We wszystkich ocenach należy brać pod uwagę prawidłowe funkcjonowanie organów stosujących dorobek Schengen, zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z dnia 1 i 2 marca 2012 r. Ocena powinna obejmować również praktyki podmiotów prywatnych, takich jak linie lotnicze lub usługodawcy zewnętrzni w zakresie, w jakim podczas współpracy z państwami członkowskimi są one zaangażowane we wdrażanie dorobku Schengen lub dotyczą ich skutki tego wdrażania.
- (8) Z uwagi na rosnącą rolę organów i jednostek organizacyjnych Unii we wdrażaniu dorobku Schengen mechanizm oceny i monitorowania powinien wspierać weryfikację działań tych organów i jednostek organizacyjnych Unii w zakresie, w jakim pełnią one funkcje w imieniu państw członkowskich, pomagając w operacyjnym stosowaniu przepisów dorobku Schengen. Weryfikacja tych działań w tym zakresie powinna stanowić część oceny państw członkowskich, powinna być uwzględniana w sprawozdaniu i powinna być przeprowadzana bez uszczerbku dla obowiązków Komisji i odpowiednich organów zarządzających organów i jednostek organizacyjnych, których to dotyczy, na mocy ustanawiających je rozporządzeń i ich własnych procedur oceny i monitorowania oraz przy pełnym poszanowaniu tych obowiązków. W przypadku gdy oceny wykażą istnienie niedociągnięć w funkcjach pełnionych przez organy i jednostki organizacyjne Unii lub przez nie wspieranych, Komisja powinna poinformować o tym ich odpowiednie organy zarządzające, a także Radę i Parlament Europejski.
- (9) Działania w zakresie oceny i monitorowania powinny być ukierunkowane i powinny uwzględniać wyniki poprzednich ocen, analizy ryzyka, nowe przepisy lub informacje uzyskane przez Komisję zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz, w stosownych przypadkach, wyniki krajowych mechanizmów kontroli jakości. Należy je wspierać w drodze ściślejszej współpracy z organami i jednostkami organizacyjnymi Unii uczestniczącymi we wdrażaniu dorobku Schengen w celu zapewnienia odpowiednich informacji i wiedzy fachowej potrzebnych do planowania lub prowadzenia działań w zakresie oceny lub monitorowania oraz poprzez systematyczny udział takich organów i jednostek organizacyjnych w ocenach Schengen, w tym poprzez wyznaczenie obserwatorów mających uczestniczyć w ocenach, a także za pomocą usprawnionych analiz ryzyka i wymiany informacji, w tym informacji na temat korupcji i przestępczości zorganizowanej w zakresie, w jakim mogą one zagrażać stosowaniu dorobku Schengen przez państwa członkowskie.

Taka współpraca i zaangażowanie dotyczą w szczególności Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex), regulowanej rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 ⁽³⁾, Agencji Unii Europejskiej ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA), ustanowionej rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1726 ⁽⁴⁾, Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), ustanowionej rozporządze-

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylenia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz.U. L 295 z 14.11.2019, s. 1).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1726 z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA), zmiany rozporządzenia (WE) nr 1987/2006 i decyzji Rady 2007/533/WSiSW oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1077/2011 (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 99).

niem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794 ⁽⁵⁾, Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA), ustanowionej rozporządzeniem Rady (WE) nr 168/2007 ⁽⁶⁾ oraz Europejskiego Inspektora Ochrony Danych, ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 ⁽⁷⁾.

Współpraca powinna opierać się również na większej wzajemności, a agencje powinny nie tylko wносить swój wkład, ale również czerpać korzyści z udziału w mechanizmie oceny i monitorowania, tym samym zapewniając swoją wzmocnioną reakcję operacyjną. Aby uniknąć wszelkich konfliktów interesów w przypadku gdy w ramach oceny państw członkowskich weryfikuje się działania organu lub jednostki organizacyjnej Unii uczestniczących we wdrażaniu dorobku Schengen, w zakresie, w jakim pełnią one funkcje w imieniu państw członkowskich, pomagając w operacyjnym stosowaniu przepisów dorobku Schengen, obserwatorzy z organów i jednostek organizacyjnych Unii nie powinni uczestniczyć w dyskusjach na temat ustaleń dotyczących działań tego organu lub tej jednostki organizacyjnej Unii.

- (10) Ocena narażenia przeprowadzana przez Frontex jest mechanizmem uzupełniającym mechanizm oceny i monitorowania ustanowiony na mocy niniejszego rozporządzenia, w celu zapewnienia kontroli jakości na poziomie Unii oraz zapewnienia stałej gotowości – zarówno na poziomie Unii, jak i krajowym – do reagowania na wszelkie wyzwania na granicy zewnętrznej. Podczas przygotowania działań w zakresie oceny i monitorowania, należy uwzględnić tę ocenę narażenia, tak aby zapewnić znajomość aktualnej sytuacji. Oba mechanizmy stanowią element europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami. Należy zmaksymalizować synergie między oceną narażenia a mechanizmem oceny i monitorowania w celu uzyskania lepszego obrazu sytuacji w zakresie funkcjonowania strefy Schengen, w miarę możliwości unikając powielania wysiłków i wydawania sprzecznych zaleceń. W tym celu należy prowadzić regularną wymianę informacji między Fronteksem a Komisją na temat wyników osiągniętych w ramach obu tych mechanizmów. Aby zwiększyć strategiczne ukierunkowanie oraz opracować bardziej ukierunkowaną ocenę, konieczne jest również dalsze zwiększenie synergii z odpowiednimi mechanizmami i platformami obsługiwanyymi przez agencje Unii i administracje krajowe, takimi jak europejska multidyscyplinarna platforma przeciwko zagrożeniom przestępstwami (EMPACT), oraz z nadzorem prowadzonym przez Komisję przy wsparciu eu-LISA w odniesieniu do przygotowania państw członkowskich do wdrożenia odpowiednich systemów IT, a także – w stosownych przypadkach – z ustaleniami dokonywanymi w ramach krajowych mechanizmów kontroli jakości.
- (11) Podczas oceny, oprócz oceny prawidłowego wdrażania i stosowania wymogów w zakresie ochrony danych w ramach dorobku Schengen przeprowadzanej w drodze oddzielnych ocen, szczególną uwagę należy zwrócić na weryfikację przestrzegania praw podstawowych przy stosowaniu dorobku Schengen. Aby zwiększyć zdolności mechanizmu oceny i monitorowania w zakresie stwierdzania naruszeń praw podstawowych w odpowiednich obszarach polityki, należy wdrożyć dodatkowe środki. Należy odpowiednio przeszkolić w tym zakresie osoby przeprowadzające ocenę Schengen, lepiej wykorzystywać odpowiednie informacje przekazywane przez FRA, której ekspertów trzeba w większym stopniu włączać w opracowywanie i realizację ocen. Ponadto przy programowaniu i opracowywaniu ocen powinno być możliwe uwzględnianie dowodów podanych do wiadomości publicznej lub przekazywanych za pośrednictwem niezależnych mechanizmów monitorowania lub przez odpowiednie osoby trzecie, z ich własnej inicjatywy, takie jak rzecznicy praw obywatelskich, organy monitorujące poszanowanie praw podstawowych, organizacje pozarządowe i międzynarodowe. Na potrzeby realizowania ocen, na przykład przeprowadzania wizyt, przez podmioty i osoby trzecie wspierające państwa członkowskie należy rozumieć podmioty i osoby trzecie, które są z mocy prawa lub umowy powiązane z tymi państwami i które są uprawnione do wykonywania niektórych zadań w ich imieniu w ramach stosowania dorobku Schengen. Przygotowując sprawozdania z oceny, należy brać pod uwagę wyłącznie informacje zweryfikowane podczas działania w zakresie oceny.
- (12) W ramach mechanizmu oceny i monitorowania należy określić przejrzyste, skuteczne i jasne reguły dotyczące form i metod stosowanych w działaniach w zakresie oceny i monitorowania, wykorzystywania wysoko wykwalifikowanych ekspertów oraz działań następczych w związku z ustaleniami wynikającymi z ocen.

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), zastępujące i uchylające decyzje Rady 2009/371/WSiSW, 2009/934/WSiSW, 2009/935/WSiSW, 2009/936/WSiSW i 2009/968/WSiSW (Dz.U. L 135 z 24.5.2016, s. 53).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 168/2007 z dnia 15 lutego 2007 r. ustanawiające Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz.U. L 53 z 22.2.2007, s. 1).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

- (13) Formom i metodom ocen należy nadać większą elastyczność, aby zwiększyć skuteczność mechanizmu oceny i monitorowania oraz jego zdolność do dostosowywania się do nowych okoliczności i zmian legislacyjnych, a także aby usprawnić wykorzystywanie zasobów państw członkowskich, Komisji oraz organów i jednostek organizacyjnych Unii. Podstawowym sposobem oceny powinny być oceny okresowe w postaci wizyt. Z niezapowiedzianych ocen i ocen tematycznych należy korzystać w zrównoważony sposób, na podstawie analiz ryzyka, w związku z przyjęciem nowych przepisów lub na podstawie informacji uzyskanych przez Komisję zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Należy jasno określić formy oceny. W zależności od obszaru polityki i charakteru działania w zakresie oceny i monitorowania mechanizm oceny i monitorowania powinien pozwalać na ocenę większej liczby państw członkowskich jednocześnie oraz, w wyjątkowych przypadkach, umożliwiać przeprowadzanie całkowicie lub częściowo zdalnych ocen oraz łączenie ocen różnych obszarów polityki. W ramach mechanizmu oceny i monitorowania powinno być możliwe sporządzanie kompleksowych sprawozdań z oceny państw członkowskich, w których ocenia się ogólne wyniki danego państwa członkowskiego w zakresie stosowania dorobku Schengen.
- (14) Aby zapewnić analizę praktyk stosowanych przez państwa członkowskie w zakresie wdrażania dorobku Schengen, należy korzystać z ocen tematycznych. Należy je przeprowadzać w celu oceny wprowadzenia w życie istotnych zmian legislacyjnych, gdy zaczną one obowiązywać, oraz nowych inicjatyw, a także w celu oceny kwestii dotyczących różnych obszarów polityki lub praktyk państw członkowskich stojących przed podobnymi wyzwaniami.
- (15) Niezapowiedziane wizyty powinny – w zależności od ich celu – odbywać się wyłącznie z krótkim uprzednim powiadomieniem lub bez uprzedniego powiadomienia danego państwa członkowskiego i powinny opierać się na analizach ryzyka lub, w stosownych przypadkach, na innych odpowiednich podstawach. Powinna istnieć możliwość organizowania niezapowiedzianych wizyt w celu oceny stosowania dorobku Schengen na granicach wewnętrznych, a także oceny pojawiających się lub systemowych problemów, które potencjalnie mogłyby mieć znaczący wpływ na funkcjonowanie strefy Schengen, lub w przypadku gdy istnieją podstawy, aby uznać, że państwo członkowskie poważnie zaniedbuje zobowiązania wynikające z dorobku Schengen. Niezapowiedziane wizyty powinny zwykle odbywać się z uprzednim co najmniej 24-godzinnym powiadomieniem. Niezapowiedziane wizyty bez uprzedniego powiadomienia powinny odbywać się w celu weryfikacji przestrzegania obowiązków wynikających z dorobku Schengen, w szczególności na granicach wewnętrznych i w odpowiedzi na uzasadnione sygnały dotyczące poważnych naruszeń praw podstawowych podczas stosowania dorobku Schengen. W takich przypadkach powiadomienie z wyprzedzeniem naraziłoby na szwank cel wizyty. Podczas niezapowiedzianych wizyt dotyczących oceny stosowania dorobku Schengen w odniesieniu do granic wewnętrznych powinna być możliwa – w szczególności – weryfikacja braku kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, w tym, czy wykonywanie uprawnień policyjnych lub jakichkolwiek innych uprawnień publicznych wykonywanych na obszarze granic wewnętrznych nie ma skutku równoważnego z odprawami granicznymi.
- (16) Programowanie działań prowadzonych na podstawie niniejszego rozporządzenia w ramach wieloletnich i rocznych programów ocen wykazało już swoją wartość dodaną w zapewnianiu przewidywalności i pewności. W związku z tym Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, powinna przyjąć wieloletnie i roczne programy ocen. W ramach tych programów należy również zapewnić niezbędną elastyczność, aby możliwe było z czasem dostosowanie do dynamicznego charakteru dorobku Schengen. W przypadku działania siły wyższej dostosowań do programów należy dokonywać w porozumieniu z państwami członkowskimi, których to dotyczy, bez konieczności formalnej zmiany programów. W wieloletnim programie ocen, przyjmowanym na okres siedmiu lat, powinno być możliwe określenie, w stosownych przypadkach, konkretnych obszarów priorytetowych – w ramach obszarów polityki – które mają być objęte ocenami okresowymi. Podejście to powinno umożliwić większą elastyczność, lepsze określenie priorytetów oraz bardziej zrównoważone i strategiczne wykorzystanie wszystkich dostępnych narzędzi. Przedłużenie okresu obowiązywania wieloletniego programu ocen z pięciu do siedmiu lat powinno również prowadzić do skuteczniejszego, ściślejszego i bardziej ukierunkowanego monitorowania państw członkowskich, bez obniżania poziomu kontroli.
- (17) Działania w zakresie oceny i monitorowania powinny być prowadzone przez zespoły składające się z przedstawicieli Komisji i ekspertów wyznaczonych przez państwa członkowskie. Przedstawiciele i eksperci powinni posiadać odpowiednie kwalifikacje, w tym solidną wiedzę teoretyczną i doświadczenie, oraz powinni odbyć odpowiednie istniejące szkolenie. Komisja powinna zapewnić kursy szkoleniowe dla osób przeprowadzających oceny Schengen we wszystkich odpowiednich obszarach polityki, obejmujące komponenty dotyczące praw podstawowych i prawidłowe funkcjonowanie organów. Na podstawie szkolenia odbytego przez eksperta, który zamierza zostać osobą przeprowadzającą ocenę Schengen, powinno być możliwe uznanie na poziomie krajowym jego kompetencji, wiedzy i umiejętności zdobytych podczas takiego szkolenia. Jeżeli w danym obszarze polityki nie są dostępne żadne kursy szkoleniowe i z tego powodu brakuje wyszkolonych ekspertów, ekspert, który zamierza zostać osobą przeprowadzającą ocenę Schengen, powinien mieć możliwość towarzyszenia misji oceniającej w charakterze eksperta-stażysty.

- (18) Aby zapewnić udział wystarczającej liczby doświadczonych ekspertów w szybszy i mniej uciążliwy sposób, Komisja, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, powinna ustanowić i utrzymywać pulę ekspertów. Pula powinna stanowić główne źródło ekspertów na potrzeby działań w zakresie oceny i monitorowania. Każde państwo członkowskie powinno wyznaczyć co najmniej jednego eksperta z każdego obszaru polityki, w których jest oceniane, chyba że wyznaczenie eksperta miałyby istotny wpływ na wykonywanie jego zadań krajowych.
- (19) Należy zapewnić większą elastyczność w odniesieniu do wielkości zespołów ds. oceny i monitorowania w celu zwiększenia skuteczności oraz zmniejszenia obciążenia administracyjnego. Komisja powinna zatem określać i dostosowywać wielkość zespołów w zależności od potrzeb i wyzwań związanych z każdym działaniem w zakresie oceny i monitorowania, zachowując jednocześnie równowagę między liczbą przedstawicieli Komisji i ekspertów z państwa członkowskiego, w celu odzwierciedlenia zasady wzajemności i zasady wspólnych obowiązków. Należy znaleźć równowagę między zasadą wspólnych obowiązków i zasadą przewidywalności a potrzebą elastyczności w procesie wyboru ekspertów. Przy tworzeniu zespołów Komisja powinna zatem w miarę możliwości zapewniać równowagę geograficzną oraz uwzględnić potrzebę różnorodności profilów i rotacji. Szczególną uwagę należy zwrócić na możliwości administracji krajowych, aby wyznaczanie ekspertów na potrzeby działań w zakresie oceny i monitorowania nie stanowiło nadmiernego obciążenia dla państw członkowskich lub dla indywidualnej sytuacji ekspertów. Eksperti zaproszeni do konkretnych ocen oraz ich organy krajowe powinni pozytywnie odpowiedzieć na zaproszenia; odrzucenie zaproszeń powinno być możliwe wyłącznie w przypadku należycie uzasadnionych poważnych względów zawodowych lub osobistych.
- (20) Koszty operacyjne związane z działaniami w zakresie oceny i monitorowania, takie jak koszty podróży, zakwaterowania i żywienia, powinny być pokrywane z budżetu Unii. Wszelkie dodatkowe diety dzienne ekspertów krajowych uczestniczących w misjach związanych z oceną i monitorowaniem oraz koszty personelu zastępującego tych ekspertów podczas ich nieobecności powinny móc być pokrywane z programów krajowych państw członkowskich w ramach odpowiednich funduszy unijnych, zgodnie z celami i mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi tych funduszy.
- (21) Sprawozdania z oceny powinny być zwięzłe i treściwe. Należy w nich skoncentrować się na niedociągnięciach mających znaczące skutki oraz zwrócić uwagę na obszary, w których można by dokonać znaczących usprawnień. Ustalenia o mniejszym znaczeniu nie powinny być częścią sprawozdań. Zespół powinien jednak przekazać te ustalenia ocenianemu państwu członkowskiemu na zakończenie działania w zakresie oceny, w tym organom odpowiedzialnym za odpowiedni krajowy mechanizm kontroli jakości. Zespół powinien aktywnie dążyć do określenia najlepszych praktyk, które należy włączyć do sprawozdań. W szczególności jako najlepsze praktyki do celów sprawozdania należy wyróżnić nowe i innowacyjne środki, które w znaczący sposób przyczyniają się do poprawy wdrażania wspólnych zasad i które inne państwa członkowskie mogłyby stosować w praktyce.
- (22) Sprawozdania z oceny powinny co do zasady zawierać zalecenia dotyczące sposobu eliminowania stwierdzonych niedociągnięć, w tym naruszeń praw podstawowych, i powinny być niezwłocznie przyjmowane przez Komisję w jednym akcie prawnym w drodze aktu wykonawczego w ramach procedury sprawdzającej, zgodnie z art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽⁸⁾. Połączenie sprawozdania i zaleceń w ramach jednego dokumentu oraz poddanie ich jednej procedurze przyjęcia wzmacnia ścisły związek między ustaleniami z oceny a zaleceniami. Ponadto jednoczesna publikacja sprawozdania i zaleceń powinna umożliwić państwom członkowskim szybsze i skuteczniejsze eliminowanie niedociągnięć. Jednocześnie zastosowanie procedury sprawdzającej powinno zapewnić zaangażowanie państwa członkowskiego w procesie decyzyjnym prowadzącym do przyjęcia zaleceń.
- (23) Niemniej jednak, aby zwiększyć wzajemne zaufanie między państwami członkowskimi, zapewnić lepszą koordynację ich działań na poziomie Unii oraz wzmocnić między nimi presję partnerską, uprawnienie wykonawcze do przyjmowania zaleceń w sprawie działań naprawczych w niektórych przypadkach, a także do zamykania planów działań w innych przypadkach, należy powierzyć Radzie ze względu na jej polityczną rolę w wywieraniu takiej presji partnerskiej. Takie uprawnienie wykonawcze jest uzasadnione tym, że na mocy art. 70 TFUE Radzie powierzono szczególne uprawnienia w dziedzinie wzajemnej oceny wprowadzania w życie polityk Unii w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Odpowiednio odzwierciedla ono cel mechanizmu oceny opartego na tym *lex specialis* i którym jest, w tym szczególnym obszarze, pełnienie uzupełniającej funkcji polegającej na monitorowaniu skuteczności praktycznego wprowadzania w życie polityk Unii poprzez wzajemną ocenę. Rada powinna zatem przyjmować

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

zalecenia w przypadkach mających znaczenie polityczne i leżących w ogólnym interesie, jeżeli chodzi o funkcjonowanie strefy Schengen. Należy uznać, że takie przypadki mają miejsce w sytuacji, gdy oceniane państwo członkowskie w istotny sposób kwestionuje treść projektu sprawozdania z oceny lub charakter ustalenia i tym samym zwraca uwagę na fakt, że w trakcie oceny mogły pojawić się potencjalne problemy. Mają one miejsce również w sytuacji, gdy w wyniku oceny stwierdza się istnienie poważnego niedociągnięcia, w przypadkach ocen tematycznych lub w przypadkach pierwszych ocen. Rada powinna również przyjmować – w ramach swojej roli na etapie monitorowania mechanizmu oceny i monitorowania – decyzje wykonawcze zatwierdzające zamknięcie planów działań w przypadku poważnych niedociągnięć i w przypadku pierwszych ocen.

- (24) Ponadto w przypadku, gdy w wyniku ocen stwierdzono poważne niedociągnięcie, należy stosować przepisy szczegółowe w celu zapewnienia szybkiego przyjęcia środków naprawczych. Biorąc pod uwagę ryzyko, jakie stwarzają takie niedociągnięcia, po poinformowaniu ocenianego państwa członkowskiego o wystąpieniu poważnego niedociągnięcia powinno ono niezwłocznie rozpocząć realizację działań ukierunkowanych na wyeliminowanie tego niedociągnięcia, obejmujących – w stosownych przypadkach – uruchomienie wszystkich odpowiednich środków operacyjnych i finansowych. Działanie naprawcze powinno podlegać krótszym terminom oraz dokładniejszej kontroli politycznej i dokładniejszemu monitorowaniu w trakcie całego procesu. W związku z tym Komisja powinna natychmiast informować Radę w przypadku, gdy w wyniku oceny stwierdzono poważne niedociągnięcie, w tym gdy uznaje się poważne niedociągnięcie za zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego w strefie Schengen. Komisja powinna przesłać sprawozdanie Radzie i Parlamentowi Europejskiemu oraz zorganizować ponowną wizytę nie później niż rok po dniu przeprowadzenia oceny, aby zweryfikować, czy państwo członkowskie wyeliminowało dane niedociągnięcia. W następstwie ponownej wizyty Komisja powinna przedstawić Radzie sprawozdanie z ponownej wizyty.
- (25) Stwierdzenie poważnego niedociągnięcia wymaga dokładnej oceny poszczególnych przypadków przeprowadzonej w oparciu o jasne kryteria dotyczące charakteru, skali i potencjalnego wpływu problemów, które to kryteria mogą być różne w każdym obszarze polityki. Różne elementy kluczowe dla skutecznego wdrażania dorobku Schengen oraz różne kombinacje czynników mogą prowadzić do zaklasyfikowania ustalenia jako poważnego niedociągnięcia. Jeżeli jednak zostanie uznane, że stwierdzone niedociągnięcie mogłoby stanowić naruszenie praw podstawowych lub ma – lub wraz z upływem czasu mogłoby mieć – znaczący negatywny wpływ na jedno lub większą liczbę państw członkowskich lub na funkcjonowanie obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych, takie niedociągnięcie należy uznać za poważne niedociągnięcie. W przypadku gdy w sprawozdaniu z oceny wskazano wystąpienie poważnego niedociągnięcia w przeprowadzaniu kontroli na granicach zewnętrznych, zastosowanie mogą mieć art. 21 i 29 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 (*).
- (26) Mechanizm oceny i monitorowania powinien obejmować solidne działania następcze i działania w zakresie monitorowania. Działania te powinny zostać zapewnione przez Komisję w ścisłej współpracy z Radą oraz – w stosownych przypadkach – z Parlamentem Europejskim, nie tworząc przy tym nieproporcjonalnego obciążenia dla zaangażowanych podmiotów. Po przeprowadzeniu ocen należy opracować plany działań. Opracowując plany działań, oceniane państwa członkowskie powinny w pełni uwzględnić możliwości finansowania zapewnione przez Unię i możliwie najlepiej wykorzystać te zasoby. Aby przyspieszyć ten proces, Komisja powinna przedstawić analizy dotyczące adekwatności planów działań, na przykład w formie pisma. W celu zapewnienia terminowej realizacji działań następczych, jeżeli służby Komisji nie uznają planu działań za adekwatny, dane państwo członkowskie powinno być zobowiązane do przedłożenia zmienionego planu działań w terminie miesiąca od dnia otrzymania analizy. Częstotliwość przekazywania Komisji i Radzie przez państwo członkowskie sprawozdań z działań następczych w związku z realizacją planów działań powinna wynosić co do zasady co sześć miesięcy. Komisja powinna jednak móc wskazać inną częstotliwość składania sprawozdań, w tym w większych odstępach czasu, na przykład w przypadkach gdy ustalenia dokonane w wyniku oceny ograniczają się do kategorii „potrzebne usprawnienia”.
- (27) W ramach działań w zakresie monitorowania Komisja powinna mieć możliwość organizowania ponownych wizyt i wizyt weryfikacyjnych. Ponowne wizyty należy organizować w celu monitorowania postępów w zakresie realizacji planu działań w następstwie oceny, podczas której stwierdzono poważne niedociągnięcie, lub w następstwie pierwszej oceny, podczas której uznano, że oceniane państwo członkowskie nie spełniło warunków niezbędnych do stosowania dorobku Schengen w odnośnym ocenianym obszarze polityki. W sprawozdaniu z ponownej wizyty należy przedstawić postępy poczynione w celu realizacji zaleceń oraz należy ustalić, czy poważne niedociągnięcie zostało wyeliminowane. Do sprawozdania w razie konieczności powinno być możliwe załączenie zalecenia. W ramach wywierania presji partnerskiej Rada powinna móc przedstawić swoje stanowisko w sprawie sprawozdania oraz wezwać Komisję do zaproponowania zaleceń.

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz.U. L 77 z 23.3.2016, s. 1).

- (28) W następstwie oceny, podczas której nie stwierdzono poważnego niedociągnięcia, powinno być możliwe przeprowadzenie wizyt weryfikacyjnych w celu monitorowania postępów w zakresie realizacji planu działań, gdy zostanie to uznane za konieczne. Wizyty weryfikacyjne należy zawsze organizować przed zamknięciem planu działań, w następstwie oceny, podczas której stwierdzono poważne niedociągnięcie, oraz po przeprowadzeniu pierwszej oceny. Pod względem wymogów organizacyjnych i sprawozdawczych wizyty weryfikacyjne powinny być mniej obciążające niż wizyty oceniające. W szczególności powinny być przeprowadzane przez mniejsze zespoły i nie powinny prowadzić do nowych ustaleń ani wiązać się z koniecznością przyjęcia sprawozdania. Rada powinna brać aktywniejszy udział na etapie monitorowania, powinna być informowana przez Komisję na piśmie, na przykład w formie pisma, o wyniku wizyt weryfikacyjnych i na podstawie wniosku Komisji powinna zatwierdzać zamknięcie planów działań w przypadku poważnych naruszeń i pierwszych ocen.
- (29) Istotne jest, aby Parlament Europejski i Rada, regularnie prowadziły dyskusje w celu zwiększania świadomości w zakresie znaczenia skutecznego wdrażania dorobku Schengen oraz w stosownych przypadkach zachęcały państwa członkowskie do wyeliminowania stwierdzonych niedociągnięć. W szczególności Rada powinna wykonywać swoją rolę polityczną w odniesieniu do zarządzania strefą Schengen poprzez omawianie sprawozdań przedkładanych przez Komisję oraz poprzez organizowanie dyskusji politycznych na temat skutecznego wdrażania dorobku Schengen i prawidłowego funkcjonowania obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych. Komisja powinna zapewnić odpowiedni wkład w celu ułatwienia tych dyskusji, w tym poprzez przyjmowanie kompleksowego rocznego sprawozdania obejmującego oceny przeprowadzone w poprzednim roku oraz informacje na temat stanu wdrażania zaleceń. Na podstawie tego sprawozdania i tych wyników Rada powinna przeprowadzać dyskusje horyzontalne, aby przyczynić się do skuteczniejszego i szybszego wdrażania zaleceń i powiązanych z nimi działań naprawczych.
- (30) Mechanizm oceny i monitorowania ustanowiony niniejszym rozporządzeniem powinien spełniać funkcję uzupełniającą polegającą na monitorowaniu skuteczności praktycznego wprowadzania w życie polityk Unii w drodze wzajemnej oceny. Nie powinno to mieć wpływu na ogólne uprawnienie Komisji do nadzorowania stosowania prawa Unii pod kontrolą Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej poprzez postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego.
- (31) Sprawozdania z oceny i ponownej wizyty powinny mieć klauzulę tajności „szczególnie chronionych informacji jawnych” zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami bezpieczeństwa określonymi w decyzji Komisji (UE, Euratom) 2015/443⁽¹⁰⁾. Należy je opatrzyć klauzulą tajności „RESTREINT UE/EU RESTRICTED” w rozumieniu decyzji Komisji (UE, Euratom) 2015/444⁽¹¹⁾, w przypadku gdy taka klauzula jest wymagana zgodnie z art. 5 ust. 3 tej decyzji lub w następstwie złożenia przez oceniane państwo członkowskie należycie uzasadnionego wniosku.
- (32) Z uwagi na szczególną rolę powierzoną Parlamentowi Europejskiemu i parlamentom narodowym na mocy art. 70 zdanie ostatnie TFUE – podkreśloną w odniesieniu do parlamentów narodowych w art. 12 lit. c) Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) – Rada i Komisja powinny informować Parlament Europejski i parlamenty narodowe o treści i wynikach ocen. Ponadto jeżeli Komisja przedłoży wniosek w sprawie zmiany niniejszego rozporządzenia, Rada przed przyjęciem ostatecznej wersji tekstu przeprowadzi konsultacje – zgodnie z art. 19 ust. 7 lit. h) swojego regulaminu wewnętrznego⁽¹²⁾ – z Parlamentem Europejskim w celu jak najszerzego uwzględnienia jego opinii.
- (33) Zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał opinię w dniu 27 lipca 2021 r.⁽¹³⁾
- (34) Do przetwarzania danych osobowych przez państwa członkowskie podczas wykonywania przez nie swoich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia zastosowanie ma rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁽¹⁴⁾. Do przetwarzania danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii podczas wykonywania przez nie swoich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia zastosowanie ma rozporządzenie (UE) 2018/1725.

⁽¹⁰⁾ Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/443 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie bezpieczeństwa w Komisji (Dz.U. L 72 z 17.3.2015, s. 41).

⁽¹¹⁾ Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/444 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (Dz.U. L 72 z 17.3.2015, s. 53).

⁽¹²⁾ Decyzja Rady 2009/937/UE z dnia 1 grudnia 2009 r. dotycząca przyjęcia regulaminu wewnętrznego Rady (Dz.U. L 325 z 11.12.2009, s. 35).

⁽¹³⁾ Dz.U. C 337 z 23.8.2021, s. 2.

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

- (35) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w zakresie przyjmowania wieloletnich i rocznych programów ocen, opracowywania i aktualizowania standardowego kwestionariusza oraz przyjmowania sprawozdań z oceny i sprawozdań z ponownych wizyt. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 182/2011.
- (36) Komisja powinna przyjmować akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie, jeżeli – w uzasadnionych przypadkach związanych z poważnym niedociągnięciem – jest to uzasadnione szczególnie pilną potrzebą.
- (37) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do TUE i TFUE, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia i nie jest nim związana ani go nie stosuje. Ponieważ niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, zgodnie z art. 4 tego protokołu Dania – w terminie sześciu miesięcy po przyjęciu przez Radę niniejszego rozporządzenia – podejmuje decyzję, czy dokona jego transpozycji do swojego prawa krajowego.
- (38) Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do Irlandii zgodnie z art. 5 ust. 1 Protokołu nr 19 w sprawie dorobku Schengen włączonego w ramy Unii Europejskiej, który jest załączony do TUE i do TFUE, oraz art. 6 ust. 2 decyzji Rady 2002/192/WE ⁽¹⁵⁾.
- (39) W odniesieniu do Islandii i Norwegii niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy zawartej przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącej włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen ⁽¹⁶⁾, które wchodzi w zakres obszarów, o których mowa w art. 1 decyzji Rady 1999/437/WE ⁽¹⁷⁾.
- (40) W odniesieniu do Szwajcarii niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen ⁽¹⁸⁾, które wchodzi w zakres obszarów, o których mowa w art. 1 decyzji Rady 1999/437/WE, w związku z art. 3 decyzji Rady 2008/146/WE ⁽¹⁹⁾.
- (41) W odniesieniu do Liechtensteinu niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu o przystąpieniu Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen ⁽²⁰⁾, które wchodzi w zakres obszarów, o których mowa w art. 1 decyzji Rady 1999/437/WE, w związku z art. 3 decyzji Rady 2011/350/UE ⁽²¹⁾.

⁽¹⁵⁾ Decyzja Rady 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotycząca wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen (Dz.U. L 64 z 7.3.2002, s. 20).

⁽¹⁶⁾ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 36.

⁽¹⁷⁾ Decyzja Rady 1999/437/WE z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie niektórych warunków stosowania Układu zawartego przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącego włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 31).

⁽¹⁸⁾ Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 52.

⁽¹⁹⁾ Decyzja Rady 2008/146/WE z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia tego państwa we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 1).

⁽²⁰⁾ Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 21.

⁽²¹⁾ Decyzja Rady 2011/350/UE z dnia 7 marca 2011 r. w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu w sprawie przystąpienia Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen, odnoszącego się do zniesienia kontroli na granicach wewnętrznych i do przemieszczania się osób (Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 19).

- (42) W odniesieniu do Cypru, Bułgarii i Rumunii oraz Chorwacji niniejsze rozporządzenie jest aktem stanowiącym rozszerzenie dorobku Schengen lub w inny sposób z nim związanym w rozumieniu, odpowiednio, art. 3 ust. 1 Aktu przystąpienia z 2003 r., art. 4 ust. 1 Aktu przystąpienia z 2005 r. i art. 4 ust. 1 Aktu przystąpienia z 2011 r.
- (43) Ponieważ weryfikacja przeprowadzana w odniesieniu do Bułgarii, Rumunii i Chorwacji zgodnie z mającymi zastosowanie procedurami oceny Schengen już się zakończyła zgodnie z ich odpowiednimi Aktami przystąpienia, nie należy ponownie przeprowadzać weryfikacji na mocy art. 1 ust. 2 lit. b) niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do tych państw członkowskich,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia mechanizm oceny i monitorowania celów celu zapewnienia skutecznego, efektywnego i prawidłowego stosowania przez państwa członkowskie dorobku Schengen, przyczyniając się tym samym do utrzymania wzajemnego zaufania między państwami członkowskim oraz sprawnie funkcjonującego obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych.
2. Ustanowiony mechanizm oceny i monitorowania zapewnia obiektywne i bezstronne działania w zakresie ocen i monitorowania, których celem jest:
 - a) weryfikacja stosowania dorobku Schengen w państwach członkowskich, do których ma on zastosowanie w całości, a także w państwach członkowskich, do których – zgodnie z odpowiednimi protokołami załączonymi do TUE i TFUE – dorobek Schengen ma zastosowanie w części;
 - b) weryfikacja, czy spełnione zostały warunki niezbędne do stosowania wszystkich odpowiednich części dorobku Schengen w państwach członkowskich, w odniesieniu do których Rada nie podjęła decyzji o stosowaniu do nich przepisów dorobku Schengen w całości lub w części – z wyjątkiem tych państw członkowskich, których ocena zakończy się już przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia.
3. Oceny mogą obejmować wszystkie aspekty dorobku Schengen oraz uwzględniają funkcjonowanie organów stosujących dorobek Schengen. Oceny mogą obejmować w szczególności następujące obszary polityki: zarządzanie granicami zewnętrznymi, brak kontroli na granicach wewnętrznych, polityka wizowa, powroty, wielkoskalowe systemy informacyjne wspierające stosowanie dorobku Schengen, współpraca policyjna, współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych oraz ochrona danych.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „dorobek Schengen” oznacza przepisy włączone w ramy Unii zgodnie z Protokołem nr 19 w sprawie dorobku Schengen włączonego w ramy Unii Europejskiej, załączonym do TUE i TFUE, wraz z aktami opartymi na tych przepisach lub w inny sposób z nimi związanymi;
- 2) „pierwsza ocena” oznacza ocenę mającą na celu weryfikację, czy państwo członkowskie związane dorobkiem Schengen, w przypadku którego nie zniesiono kontroli na granicach wewnętrznych, spełnia warunki stosowania dorobku Schengen w całości lub – w przypadku państwa członkowskiego, które nie uczestniczy w stosowaniu dorobku Schengen i które zostało upoważnione przez Radę do stosowania części dorobku Schengen – weryfikację, czy dane państwo członkowskie spełnia warunki stosowania dorobku Schengen w części;

- 3) „ocena okresowa” oznacza ocenę przeprowadzaną w ramach wieloletniego programu ocen i rocznych programów ocen mającą na celu weryfikację stosowania dorobku Schengen przez państwo członkowskie z myślą o ocenie ogólnych wyników danego państwa członkowskiego w zakresie stosowania dorobku Schengen;
- 4) „niezapowiedziana ocena” oznacza ocenę, która nie jest ujęta w ramach wieloletnich i rocznych programów ocen, mającą na celu weryfikację stosowania dorobku Schengen przez jedno lub większą liczbę państw członkowskich w jednym lub większej liczbie obszarów polityki;
- 5) „ocena tematyczna” oznacza ocenę ujętą w ramach rocznego programu ocen, mającą na celu zapewnienie analizy prawodawstwa lub praktyk państw członkowskich w zakresie stosowania dorobku Schengen lub stosowania jego określonych części w wielu państwach członkowskich;
- 6) „wizyta” oznacza wizytę w państwie członkowskim lub jego konsulatach w celu przeprowadzenia działania w zakresie oceny lub monitorowania;
- 7) „ponowna wizyta” oznacza dodatkową wizytę przeprowadzaną w następstwie oceny, podczas której stwierdzono poważne niedociągnięcie, lub w następstwie pierwszej oceny, podczas której stwierdzono, że oceniane państwo członkowskie nie spełnia warunków niezbędnych do stosowania dorobku Schengen;
- 8) „wizyta weryfikacyjna” oznacza dodatkową wizytę niebędącą ponowną wizytą, przeprowadzaną w celu monitorowania postępów w realizacji planu działań;
- 9) „ustalenie stwierdzające niezgodność” oznacza ocenę ustalenia, z której wynika, że przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne lub sposób ich wdrażania nie są zgodne z prawnie wiążącymi przepisami dorobku Schengen;
- 10) „poważne niedociągnięcie” oznacza ogólną ocenę sytuacji przypisaną do jednego lub większej liczby ustaleń stwierdzających niezgodność, które dotyczą skutecznego stosowania dorobku Schengen i które – pojedynczo lub w połączeniu z innymi ustaleniami – mogłyby stanowić naruszenie praw podstawowych lub które mają – lub wraz z upływem czasu mogłyby mieć – znaczący negatywny wpływ na jedno lub większą liczbę państw członkowskich lub na funkcjonowanie obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych;
- 11) „zespół” oznacza grupę składającą się z ekspertów wyznaczonych przez państwa członkowskie i z przedstawicieli Komisji, którzy przeprowadzają działania w zakresie ocen i monitorowania;
- 12) „obserwator” oznacza eksperta wyznaczonego przez organ lub jednostkę organizacyjną Unii, o których mowa w art. 7, uczestniczącego w działaniu w zakresie oceny lub monitorowania;
- 13) „ekspert-stażysta” oznacza eksperta wyznaczonego przez państwo członkowskie lub przedstawiciela Komisji, którzy mają zostać przeszkoleni, aby zostać osobą przeprowadzającą ocenę Schengen.

Artykuł 3

Zakres obowiązków i obowiązków współpracy

1. Za wdrożenie mechanizmu oceny i monitorowania odpowiadają wspólnie państwa członkowskie i Komisja, z udziałem odpowiednich organów i jednostek organizacyjnych Unii, o których mowa w art. 7, zgodnie z ich odnośnymi mandatami.
2. Komisja pełni ogólną rolę koordynacyjną w odniesieniu do ustanawiania rocznych i wieloletnich programów ocen, sporządzania kwestionariuszy, ustalania harmonogramów wizyt, przeprowadzania wizyt oraz sporządzania sprawozdań z oceny i zaleceń. Zapewnia także przeprowadzenie działań następczych i działań w zakresie monitorowania.
3. Rada przyjmuje zalecenia w przypadkach poważnych niedociągnięć, pierwszych ocen, ocen tematycznych oraz w przypadkach gdy oceniane państwo członkowskie w istotny sposób kwestionuje projekt sprawozdania z oceny zawierający projekt zaleceń. Rada przyjmuje – w ramach etapu monitorowania mechanizmu oceny i monitorowania – decyzje wykonawcze w sprawie zamknięcia planów działań w przypadku poważnych niedociągnięć i w przypadku pierwszych ocen.

Rada wykonuje swoją rolę polityczną w odniesieniu do zarządzania strefą Schengen poprzez omawianie sprawozdań przedkładanych przez Komisję zgodnie z art. 25, w tym dotyczących stanu realizacji planów działań, oraz poprzez organizowanie dyskusji politycznych na temat skutecznego wdrażania dorobku Schengen i prawidłowego funkcjonowania obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych. W tym celu Komisja i Rada w pełni współpracują na wszystkich etapach działań realizowanych w ramach mechanizmu oceny i monitorowania na mocy niniejszego rozporządzenia. W szczególności Komisja przekazuje Radzie odpowiednie i aktualne informacje dotyczące programowania i realizacji działań w zakresie oceny i monitorowania.

4. Państwa członkowskie i Komisja w pełni współpracują na wszystkich etapach ocen w celu zapewnienia skutecznego wykonania niniejszego rozporządzenia.

5. Państwa członkowskie podejmują wszelkie środki – ogólne lub szczegółowe – w celu wspierania Komisji i zespołów w realizacji działań w zakresie oceny i monitorowania oraz udzielania im pomocy w tych działaniach.

Państwa członkowskie zapewniają, aby Komisja i zespoły przeprowadzające działania w zakresie oceny i monitorowania były w stanie skutecznie wykonywać swoje zadania, w szczególności umożliwiając Komisji i zespołom bezpośredni kontakt z odpowiednimi osobami oraz zapewniając pełny i niezakłócony dostęp do wszystkich obszarów, pomieszczeń i dokumentów niezbędnych do celów działania w zakresie oceny lub monitorowania, w tym do krajowych i wewnętrznych wytycznych i instrukcji. Dostęp do odpowiednich informacji niejawnych udziela się członkom zespołów i obserwatorom, którzy mają stosowne poświadczenie bezpieczeństwa wydane przez właściwy organ.

6. Komisja odpowiada za dokonanie niezbędnych przygotowań do podróży do wizytowanego państwa członkowskiego i podróży powrotnej przedstawicieli Komisji i ekspertów z państw członkowskich wchodzących w skład zespołów.

Komisja pokrywa koszty podróży i zakwaterowania ekspertów uczestniczących w wizytach i eksperta-stażysty, o którym mowa w art. 16 ust. 2.

Wizytowane państwo członkowskie odpowiada za zapewnienie niezbędnego transportu na miejscu, z wyjątkiem niezapowiedzianych wizyt.

Artykuł 4

Formy oceny

1. Oceny mogą przyjmować następujące formy:

- a) pierwsze oceny;
- b) oceny okresowe;
- c) niezapowiedziane oceny;
- d) oceny tematyczne.

2. Komisja organizuje pierwsze oceny po zgłoszeniu przez państwo członkowskie, że jest gotowe do poddania się ocenie.

3. Komisja może organizować niezapowiedziane oceny, w szczególności:

- a) w celu oceny stosowania dorobku Schengen mającego zastosowanie na granicach wewnętrznych;
- b) gdy dowie się o pojawiających się lub systemowych problemach, które mogłyby potencjalnie mieć znaczący negatywny wpływ na funkcjonowanie obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych, w tym o okolicznościach, które stanowiłyby zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego na tym obszarze;
- c) gdy ma podstawy, aby uznać, że państwo członkowskie poważnie zaniedbuje swoje zobowiązania wynikające z dorobku Schengen, w tym gdy ma podstawy, aby uznać, że mają miejsce poważne naruszenia praw podstawowych.

4. Komisja może organizować oceny tematyczne, w szczególności w celu oceny wdrażania znaczących zmian legislacyjnych, gdy zaczynają one obowiązywać, oraz nowych inicjatyw lub w celu oceny kwestii dotyczących różnych obszarów polityk lub praktyk państw członkowskich stojących przed podobnymi wyzwaniami.

Artykuł 5

Formy działań w zakresie monitorowania

Działania w zakresie monitorowania mogą obejmować następujące działania:

- a) analiza planów działań i sprawozdań z działań następczych przedłożonych przez ocenione państwa członkowskie;
- b) ponowne wizyty;
- c) wizyty weryfikacyjne.

Artykuł 6

Metody oceny i monitorowania

Działania w zakresie oceny i monitorowania, o których mowa w art. 4 i 5, mogą być przeprowadzane w formie wizyt i przy użyciu kwestionariuszy lub, w wyjątkowych przypadkach, innych metod zdalnych.

Każda metoda oceny i monitorowania może być stosowana niezależnie lub w połączeniu z inną metodą, stosownie do przypadku.

Artykuł 7

Współpraca z organami i jednostkami organizacyjnymi Unii

1. Komisja współpracuje z odpowiednimi organami i jednostkami organizacyjnymi Unii uczestniczącymi we wdrażaniu dorobku Schengen, a także z Agencją Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA).

W celu ułatwienia współpracy w zakresie wykonywania niniejszego rozporządzenia Komisja może zawierać porozumienia z tymi organami i jednostkami organizacyjnymi Unii.

2. Komisja może zwracać się do organów i jednostek organizacyjnych Unii, o których mowa w ust. 1, o przekazanie, zgodnie z ich odnośnymi mandatami, informacji, danych statystycznych lub analiz ryzyka – w tym dotyczących korupcji i przestępczości zorganizowanej, w zakresie, w jakim mogą one zagrażać stosowaniu dorobku Schengen przez państwa członkowskie – w celu poprawy znajomości sytuacji w rozumieniu rozporządzenia (UE) 2019/1896 w odniesieniu do wdrażania dorobku Schengen przez państwa członkowskie.

Oceniane państwo członkowskie może przedstawić uwagi na temat informacji przekazanych na podstawie akapitu pierwszego.

Artykuł 8

Współpraca z Fronteksem

1. Do dnia 31 sierpnia każdego roku Frontex przedkłada Radzie, Komisji i państwom członkowskim analizę ryzyka do celów ustanowienia rocznego programu ocen, o którym mowa w art. 13.

Analiza ryzyka, o której mowa w akapicie pierwszym, obejmuje wszystkie istotne aspekty dotyczące europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami oraz zawiera zalecenia dotyczące konkretnych odcinków granic zewnętrznych, konkretnych przejść granicznych i konkretnych miejsc istotnych z punktu widzenia oceny zgodności z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE⁽²²⁾ w państwach członkowskich, które mają zostać poddane ocenie w kolejnym roku, zgodnie z wieloletnim programem ocen ustanowionym zgodnie z art. 12.

⁽²²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 98).

2. Do dnia 31 sierpnia każdego roku Frontex przedkłada Komisji odrębną analizę ryzyka zawierającą zalecenia dotyczące mających się odbyć w kolejnym roku niezapowiedzianych ocen, niezależnie od kolejności, w jakiej państwa członkowskie mają być oceniane w poszczególnych latach, zgodnie w wieloletnim programem ocen ustanowionym zgodnie z art. 12.

Zalecenia, o których mowa w akapicie pierwszym, mogą dotyczyć dowolnego regionu lub konkretnego obszaru oraz zawierają wykaz co najmniej 10 konkretnych odcinków granic zewnętrznych oraz co najmniej 10 konkretnych przejść granicznych i co najmniej 10 konkretnych miejsc istotnych z punktu widzenia oceny zgodności z dyrektywą 2008/115/WE, a także inne istotne informacje.

Artykuł 9

Współpraca z Europolem

Zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. u) rozporządzenia (UE) 2016/794 Europol zapewnia wiedzę fachową, analizy, sprawozdania oraz inne istotne informacje mające na celu wspieranie wykonywania niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 10

Synergie z innymi działaniami w zakresie oceny i monitorowania

1. Przygotowując działania w zakresie oceny i monitorowania Komisja wykorzystuje wyniki odpowiednich mechanizmów i instrumentów, w tym działań w zakresie oceny i monitorowania prowadzonych przez organy i jednostki organizacyjne Unii uczestniczące we wdrażaniu dorobku Schengen, w szczególności oceny narażenia, oraz FRA, a także niezależnych krajowych mechanizmów i organów monitorowania, w celu zwiększania świadomości w zakresie funkcjonowania obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych oraz w celu unikania powielania wysiłków i wprowadzania sprzecznych ze sobą środków. W porozumieniu z ocenianym państwem członkowskim Komisja może wykorzystać, o ile są one dostępne, wyniki krajowych mechanizmów kontroli jakości.

2. Zalecenia wydawane na podstawie niniejszego rozporządzenia stanowią uzupełnienie zaleceń wydawanych na podstawie art. 32 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2019/1896 w ramach oceny narażenia.

3. Komisja może udostępniać w bezpieczny i terminowy sposób odpowiednim krajowym organom i jednostkom organizacyjnym oraz odpowiednim organom i jednostkom organizacyjnym Unii, o których mowa w ust. 1, szczegółowe informacje dotyczące sprawozdań z oceny, planów działań oraz aktualne informacje na temat realizacji planów działań.

Udostępnianie informacji, o których mowa w akapicie pierwszym, odbywa się zgodnie z mandatami organów i jednostek organizacyjnych Unii, których to dotyczy.

Artykuł 11

Informacje od osób trzecich

Bez uszczerbku dla art. 20 ust. 1, w ramach programowania i realizacji działań w zakresie oceny i monitorowania, Komisja może uwzględniać informacje dotyczące wdrażania dorobku Schengen przekazane przez osoby trzecie, w tym przez niezależne organy, organizacje pozarządowe i organizacje międzynarodowe.

Komisja przekazuje państwom członkowskim informacje uznane za istotne do celów programowania działań w zakresie oceny i monitorowania. Państwa członkowskie mają następnie możliwość przedstawiania uwag na temat treści tych informacji.

ROZDZIAŁ II

PROGRAMOWANIE

Artykuł 12

Wieloletni program ocen

1. Komisja ustanawia – w stosownych przypadkach po konsultacji z odpowiednimi organami i jednostkami organizacyjnymi Unii, o których mowa w art. 7 – wieloletni program ocen obejmujący okres siedmiu lat, co najmniej osiem miesięcy przed rozpoczęciem kolejnego siedmioletniego okresu.

W każdym wieloletnim cyklu ocen każde państwo członkowskie podlega jednej ocenie okresowej i może podlegać, w stosownych przypadkach, co najmniej jednej ocenie tematycznej lub niezapowiedzianej ocenie, na podstawie analiz ryzyka lub w związku z przyjęciem nowych przepisów, lub na podstawie informacji uzyskanych przez Komisję zgodnie z art. 7–11.

2. Komisja przyjmuje wieloletni program ocen w drodze aktu wykonawczego. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 30 ust. 2.

Komisja przekazuje wieloletni program ocen Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

3. W wieloletnim programie ocen można określić, w stosownych przypadkach, konkretne obszary priorytetowe w ramach obszarów polityki, o których mowa w art. 1 ust. 3, które mają zostać objęte ocenami okresowymi, oraz określa się w nim wstępny harmonogram tych ocen.

W wieloletnim programie ocen określa się wstępny wykaz państw członkowskich, które mają zostać poddane ocenom okresowym w danym roku, bez uszczerbku dla korekt dokonywanych na podstawie ust. 4 niniejszego artykułu. Przy określaniu wstępnej kolejności, w jakiej państwa członkowskie mają zostać poddane ocenie okresowej, uwzględnia się czas, który upłynął od poprzedniej oceny okresowej. Uwzględnia się również wynik poprzednich ocen, tempo realizacji planów działań oraz inne istotne informacje, zebrane zgodnie z art. 7–11, którymi dysponuje Komisja, w odniesieniu do praktyk państw członkowskich w zakresie stosowania dorobku Schengen.

4. W przypadku gdy siła wyższa uniemożliwia przeprowadzenie ocen zgodnie ze wstępnym harmonogramem ustanowionym na podstawie ust. 3, Komisja może, w porozumieniu z danymi państwami członkowskimi, wprowadzić do harmonogramu korekty dotyczące odnośnych ocen.

Komisja niezwłocznie informuje Parlament Europejski i Radę o zdarzeniach, o których mowa w akapicie pierwszym, i o ich przewidywanym wpływie na harmonogram ocen w ramach wieloletniego program ocen.

Artykuł 13

Roczny program ocen

1. Komisja ustanawia – w drodze aktu wykonawczego – roczny program ocen do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok, którego dotyczy program. Ten roczny program ocen opiera się, w szczególności, na analizach ryzyka i innych informacji uzyskanych przez Komisję zgodnie z art. 7–11. Akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 30 ust. 2.

2. Roczny program ocen zawiera wstępny harmonogram dotyczący następujących ocen:

- a) ocen okresowych państw członkowskich, zgodnie z wieloletnim programem ocen;
- b) pierwszych ocen państwa członkowskiego;

c) w stosownych przypadkach – ocen tematycznych, w tym ich tematyki, państw członkowskich, które mają zostać poddane ocenie, oraz planowanych metod.

3. Komisja niezwłocznie przekazuje roczny program ocen Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

W przypadku gdy siła wyższa uniemożliwia przeprowadzenie ocen zgodnie ze wstępnym harmonogramem ustanowionym na podstawie ust. 2, Komisja może, w porozumieniu z danymi państwami członkowskimi, wprowadzić do harmonogramu korekty dotyczące odnośnych ocen.

Komisja niezwłocznie informuje Parlament Europejski i Radę o zdarzeniach, o których mowa w akapicie drugim, oraz o ich przewidywanym wpływie na harmonogram ocen w ramach rocznego programu ocen.

Artykuł 14

Standardowy kwestionariusz

1. Komisja, w drodze aktu wykonawczego, ustanawia i aktualizuje standardowy kwestionariusz. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 30 ust. 2.

Sporządzając kwestionariusz Komisja może konsultować się z odpowiednimi organami i jednostkami organizacyjnymi Unii, o których mowa w art. 7.

2. Standardowy kwestionariusz dotyczy wdrażania odpowiedniego ustawodawstwa, a także środków organizacyjnych i technicznych dostępnych na potrzeby wdrażania dorobku Schengen, w tym środków, o których mowa w podręcznikach, katalogach schengeńskich, oraz odpowiednich danych statystycznych.

3. Do dnia 1 lipca każdego roku Komisja przesyła standardowy kwestionariusz państwom członkowskim, które mają zostać poddane ocenom okresowym w kolejnym roku zgodnie z rocznym programem ocen.

Państwa członkowskie, o których mowa w akapicie pierwszym, przekazują Komisji swoje odpowiedzi do dnia 31 października tego samego roku.

Komisja udostępnia odpowiedzi, o których mowa w akapicie drugim, pozostałym państwom członkowskim.

4. Na wniosek Komisji oceniane państwa członkowskie aktualizują swoje odpowiedzi na standardowy kwestionariusz i odpowiadają – jeśli zostaną do tego wezwane – na pytania uzupełniające przed konkretnymi ocenami. Państwa członkowskie mogą również przekazać, w stosownych przypadkach, ustalenia dokonane w ramach krajowych mechanizmów kontroli jakości oraz w ramach audytów wewnętrznych.

ROZDZIAŁ III

WSPÓLNE PRZEPISY DOTYCZĄCE PRZEPROWADZANIA DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCENY I MONITOROWANIA

Artykuł 15

Członkowie zespołów i obserwatorzy

1. Członkowie zespołów i obserwatorzy uczestniczący w działaniach w zakresie oceny i monitorowania muszą posiadać odpowiednie kwalifikacje, w tym gruntowną wiedzę teoretyczną i doświadczenie w dziedzinach objętych mechanizmem oceny i monitorowania, oraz solidną znajomość zasad, procedur i technik oceny, a także muszą być w stanie skutecznie porozumiewać się we wspólnym języku.

2. Eksperti z państw członkowskich, które zgodnie z odpowiednim aktem przystąpienia są związane dorobkiem z Schengen, ale jeszcze go w pełni nie stosują, uczestniczą w działaniach w zakresie oceny i monitorowania wszystkich części dorobku Schengen.

*Artykuł 16***Szkolenia ekspertów, obserwatorów i ekspertów-stażystów**

1. Państwa członkowskie i Komisja, we współpracy z odpowiednimi organami lub jednostkami organizacyjnymi Unii, o których mowa w art. 7, zapewniają ekspertom z państw członkowskich i przedstawicielom Komisji odpowiednie szkolenie, aby mogli oni zostać osobami przeprowadzającymi ocenę Schengen.

Komisja zapewnia, aby kursy szkoleniowe dla osób przeprowadzających ocenę Schengen były organizowane w odniesieniu do wszystkich istotnych obszarów polityki i obejmowały prawidłowe funkcjonowanie organów, a także komponenty dotyczące praw podstawowych opracowywane z udziałem FRA.

Komisja, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i odpowiednimi organami lub jednostkami organizacyjnymi Unii, o których mowa w art. 7, aktualizuje początkowe programy szkoleniowe i w razie potrzeby zapewnia szkolenia doskonalące i przypominające.

2. W należycie uzasadnionych przypadkach do każdego zespołu przeprowadzającego oceny okresowe można włączyć jednego eksperta-stażystę z państwa członkowskiego lub z Komisji.

3. Obserwatorzy muszą odbyć odpowiednie szkolenie.

*Artykuł 17***Pula ekspertów z państw członkowskich**

1. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, ustanawia co roku pulę ekspertów, których doświadczenie zawodowe obejmuje obszary polityki lub, w stosownych przypadkach, konkretne obszary priorytetowe określone w wieloletnim programie ocen.

2. Równoległe z ustalaniem rocznego programu ocen zgodnie z art. 13 ust. 1 państwa członkowskie, na wezwanie Komisji, wyznaczają do puli ekspertów na następny rok co najmniej jednego wykwalifikowanego eksperta z każdego obszaru polityki. Każde państwo członkowskie zapewnia, aby w danym roku kalendarzowym dostępny był co najmniej jeden wyznaczony ekspert z każdego obszaru polityki. Państwo członkowskie może wskazać sześciomiesięczny okres, w którym wyznaczony ekspert jest dostępny, oraz preferencje co do konkretnej oceny. Komisja uwzględni te preferencje w możliwie najszerszym zakresie.

Państwa członkowskie nie są zobowiązane do wyznaczania ekspertów w obszarach, w których, z obiektywnych przyczyn, państwa te nie są poddawane ocenie, lub w wyjątkowych przypadkach, jeżeli wyznaczenie eksperta miałooby istotny wpływ na wykonywanie jego zadań krajowych. Jeżeli państwo członkowskie powołuje się na ten drugi przypadek, przedstawia Komisji na piśmie uzasadnienie oraz informacje dotyczące tej wyjątkowej sytuacji.

Państwa członkowskie informują Komisję o krajowym punkcie kontaktowym wyznaczonym do przekazywania informacji na temat oddelegowania ekspertów.

3. W zależności od ocen zawartych w rocznym programie ocen Komisja w swoim zaproszeniu doprecyzowuje wymogi zawodowe dotyczące ekspertów, którzy mają zostać wyznaczeni.

4. Państwa członkowskie wyznaczają ekspertów w terminie sześciu tygodni od otrzymania zaproszenia, o którym mowa w ust. 2.

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby wyznaczeni eksperci spełniali warunki, o których mowa w art. 15, oraz szczególne wymogi określone w zaproszeniu dotyczącym ustanowienia puli ekspertów.

6. Ekspertów, którzy odbyli odpowiednie szkolenia, o których mowa w art. 16, wyznacza się, w miarę możliwości, do puli ekspertów ustalonej na rok następujący po roku, w którym odbyli oni odpowiedni kurs szkoleniowy.

7. Komisja może wezwać odpowiednie organy i jednostki organizacyjne Unii, o których mowa w art. 7, do wyznaczenia obserwatorów do puli ekspertów.

8. Komisja ocenia wyznaczonych ekspertów i potwierdza wybór ekspertów do puli ekspertów w terminie tygodnia od ich wyznaczenia. W terminie miesiąca od ustanowienia puli ekspertów Komisja informuje państwa członkowskie o wyborze ekspertów na potrzeby ocen zaplanowanych w nadchodzącym roku, z uwzględnieniem dostępności i preferencji wyrażonych w odniesieniu do konkretnej oceny.

9. W przypadku gdy żaden z ekspertów w zakresie obszarów polityki nie spełnia wymogów, o których mowa w ust. 3, Komisja wzywa dane państwo członkowskie do wyznaczenia nowego eksperta w danym obszarze polityki.

10. Państwa członkowskie zapewniają dostępność wyznaczonych ekspertów na potrzeby przeprowadzania ocen, chyba że zachodzi wyjątkowa sytuacja mająca istotny wpływ na wykonywanie zadań krajowych przez danego eksperta lub na jego sytuację osobistą. Jeżeli państwo członkowskie powołuje się na taką wyjątkową sytuację, przedstawia Komisji na piśmie uzasadnienie oraz informacje dotyczące tej sytuacji.

Jeżeli ekspert nie jest już dostępny na potrzeby puli ekspertów, dane państwo członkowskie wyznacza w rozsądnym terminie eksperta, który go zastąpi.

11. Komisja aktualizuje wykaz ekspertów wchodzących w skład puli oraz informuje państwa członkowskie o liczbie i profilach ekspertów wyznaczonych przez każde państwo członkowskie.

Artykuł 18

Ustanawianie zespołów

1. Komisja określa liczbę ekspertów z państw członkowskich i przedstawicieli Komisji uczestniczących w zespole na podstawie szczególnych okoliczności i potrzeb związanych z danym działaniem w zakresie oceny lub monitorowania. W zespole uczestniczy nie więcej niż dwóch przedstawicieli Komisji. W zespole, który bierze udział w zapowiedzianej wizycie lub niezapowiedzianej wizycie, uczestniczy nie mniej niż trzech ekspertów z państw członkowskich. Komisja wybiera na członków zespołu ekspertów z puli ekspertów.

Ustanawiając składy zespołów do celów ponownych wizyt i wizyt weryfikacyjnych w danym państwie członkowskim Komisja i państwa członkowskie dążą do zapewnienia, aby co najmniej połowę ekspertów z państw członkowskich w danym zespole stanowili ci sami eksperci, którzy uczestniczyli w przeprowadzaniu oceny.

2. Przy wyborze ekspertów Komisja bierze pod uwagę profile potrzebne do przeprowadzenia konkretnego działania w zakresie oceny lub monitorowania, uwzględniając konieczność zapewnienia równowagi geograficznej oraz równowagi w zakresie doświadczenia zawodowego, a także zdolności administracji krajowych.

Eksperci z państw członkowskich nie biorą udziału w pracach zespołu prowadzącego działania w zakresie oceny lub monitorowania państwa członkowskiego, w którym są zatrudnieni.

3. Komisja zaprasza wybranych ekspertów natychmiast po ustaleniu daty prowadzenia działania w zakresie oceny lub monitorowania i nie później niż 10 tygodni przed planowanym rozpoczęciem danego działania w zakresie oceny lub monitorowania. Zaproszeni eksperci odpowiadają w terminie tygodnia od otrzymania zaproszenia, w porozumieniu z wyznaczającymi ich organami.

Zaproszenia, o których mowa w akapicie pierwszym, wysyła się za pośrednictwem wyznaczonych krajowych punktów kontaktowych.

4. W przypadku niezapowiedzianych wizyt Komisja wysyła zaproszenia za pośrednictwem wyznaczonych krajowych punktów kontaktowych nie później niż dwa tygodnie przed rozpoczęciem planowanej wizyty. Zaproszeni eksperci odpowiadają w terminie 72 godzin od otrzymania zaproszenia, w porozumieniu z wyznaczającymi ich organami.

5. Komisja może wezwać odpowiednie organy i jednostki organizacyjne Unii, o których mowa w art. 7, do wyznaczenia przedstawiciela posiadającego odpowiednie doświadczenie zawodowe i doświadczenie z danej dziedziny, który w roli obserwatora weźmie udział w działaniu w zakresie oceny lub monitorowania w obszarze objętym ich mandatem. Terminy określone w ust. 3 i 4 niniejszego artykułu stosuje się do wezwania i odpowiedzi.

6. Jeżeli państwo członkowskie chce wyznaczyć eksperta-stażystę, o którym mowa w art. 16 ust. 2, informuje o tym Komisję co najmniej sześć tygodni przed rozpoczęciem planowanej oceny.

7. Obserwatorzy, o których mowa w ust. 5, wspierają zespół na wniosek głównych ekspertów, ale nie uczestniczą w wewnętrznym procesie decyzyjnym zespołu.

Eksperci-stażysty, o których mowa w ust. 6, nie uczestniczą aktywnie w działaniu w zakresie oceny.

8. Jeżeli Komisja nie uzyska potwierdzenia uczestnictwa wymaganej liczby ekspertów z puli co najmniej sześć tygodni przed rozpoczęciem planowanego działania w zakresie oceny lub monitorowania lub z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem wcześniej w przypadku niezapowiedzianej wizyty, Komisja niezwłocznie wzywa wszystkie państwa członkowskie do wyznaczenia wykwalifikowanych ekspertów spoza puli na nieobsadzone miejsca. Państwa członkowskie odpowiadają w terminie 72 godzin od otrzymania tego wezwania.

9. Komisja wyznacza głównego eksperta z Komisji oraz proponuje głównego eksperta z państwa członkowskiego. Członkowie zespołu wyznaczają głównego eksperta z państwa członkowskiego jak najszybciej po utworzeniu zespołu.

Główni eksperci odpowiadają w szczególności za ogólne planowanie, działania przygotowawcze, organizację zespołu, przeprowadzenie oceny, koordynację sporządzania sprawozdania z oceny, przedstawienie sprawozdania z oceny oraz zaleceń, kontrolę jakości i działania następcze, a także w stosownych przypadkach za odpowiednie działania w zakresie monitorowania.

Artykuł 19

Przeprowadzanie wizyt

1. Zespoły podejmują wszelkie niezbędne działania przygotowawcze, aby zapewnić skuteczność, dokładność i spójność wizyt.

2. Szczegółowy program wizyt w państwie członkowskim lub jego konsulatach ustanawia Komisja w ścisłej współpracy z głównymi ekspertami i danym państwem członkowskim.

Szczegółowy program, o którym mowa w akapicie pierwszym, może obejmować wizyty i spotkania z organami i instytucjami krajowymi, a także organizacjami pozarządowymi i międzynarodowymi, innymi podmiotami, agencjami i organami wspierającymi państwa członkowskie we wdrażaniu dorobku Schengen.

3. W przypadku zapowiedzianych wizyt Komisja konsultuje się z danym państwem członkowskim oraz informuje je o harmonogramie i szczegółowym programie co najmniej sześć tygodni przed planowaną wizytą. Z wyprzedzeniem podaje imiona i nazwiska członków zespołu i obserwatorów. Dane państwo członkowskie wyznacza punkt kontaktowy odpowiedzialny za praktyczną organizację wizyty.

4. Niezapowiedziane wizyty odbywają się po powiadomieniu danego państwa członkowskiego z co najmniej 24-godzinnym wyprzedzeniem. Niezapowiedziane wizyty na granicach wewnętrznych odbywają się bez uprzedniego powiadomienia danego państwa członkowskiego. Niezapowiedziane wizyty mogą odbywać się bez uprzedniego powiadomienia danego państwa członkowskiego w przypadkach, gdy Komisja ma uzasadnione podstawy, aby uznać, że mają miejsce poważne naruszenia praw podstawowych w ramach stosowania dorobku Schengen. Wizyty weryfikacyjne również mogą odbywać się bez uprzedniego powiadomienia danego państwa członkowskiego.

Komisja ustanawia szczegółowy program niezapowiedzianych wizyt. W przypadku gdy państwa członkowskie zostały powiadomione o niezapowiedzianej wizycie, Komisja może skonsultować z danym państwem członkowskim harmonogram i szczegółowy program.

Artykuł 20

Sprawozdania z oceny i zalecenia

1. Po każdej ocenie zespół sporządza sprawozdanie z oceny.

Przygotowując sprawozdanie z oceny, zespoły biorą pod uwagę odpowiedzi na pytania zawarte w standardowym kwestionariuszu, wszelkie dodatkowe informacje uzyskane zgodnie z art. 7–11 i zweryfikowane podczas działania w zakresie oceny, a także ustalenia w ramach działania w zakresie oceny. Sprawozdania z oceny mogą obejmować dokumentację i materiały cyfrowe potwierdzające ustalenia. W przypadku gdy ocenę przeprowadza się w drodze wizyty, zespół sporządza sprawozdanie z oceny podczas wizyty.

Na zespole spoczywa ogólny obowiązek sporządzenia sprawozdania z oceny oraz zapewnienia jego integralności i jakości. W przypadku rozbieżnych opinii zespół stara się osiągnąć kompromis.

Komisja przekazuje projekt sprawozdania z oceny zawierającego projekt zaleceń ocenianemu państwu członkowskiemu w terminie czterech tygodni od zakończenia działania w zakresie oceny. Oceniane państwo członkowskie przedstawia uwagi do projektu sprawozdania z oceny w terminie dwóch tygodni od jego otrzymania. Na wniosek ocenianego państwa członkowskiego organizuje się spotkanie redakcyjne, nie później niż pięć dni roboczych po otrzymaniu uwag od ocenianego państwa członkowskiego. W projekcie sprawozdania z oceny uwzględnia się w stosownych przypadkach uwagi ocenianego państwa członkowskiego.

2. W sprawozdaniu z oceny analizuje się aspekty jakościowe, ilościowe, operacyjne, administracyjne i organizacyjne oraz umieszcza się wykaz niedociągnięć, obszarów usprawnień i najlepszych praktyk określonych podczas oceny.

3. Ustaleniom można przypisać jedną z poniższych ocen:

- a) najlepsza praktyka;
- b) potrzebne usprawnienia;
- c) niezgodnie z wymogami.

4. Komisja przyjmuje sprawozdanie z oceny w drodze aktu wykonawczego. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 30 ust. 2. Sprawozdanie z oceny przyjmuje się nie później niż cztery miesiące po zakończeniu działania w zakresie oceny.

Sprawozdanie z oceny zawiera zalecenia dotyczące działań naprawczych mających na celu wyeliminowanie niedociągnięć i ukierunkowanych na obszary wymagające usprawnień zidentyfikowane podczas oceny oraz określa priorytety w kwestii realizacji tych działań. W sprawozdaniu z oceny można wyznaczyć rozsądne terminy wdrażania zaleceń ustanowione we współpracy z danym państwem członkowskim. W przypadku gdy podczas oceny stwierdzone zostanie poważne niedociągnięcie, stosuje się przepisy szczegółowe określone w art. 22.

Komisja przekazuje sprawozdanie z oceny Parlamentowi Europejskiemu i Radzie nie później niż 14 dni po przyjęciu sprawozdania.

5. W przypadku gdy oceniane państwo członkowskie, w terminie 10 dni roboczych od spotkania redakcyjnego, w istotny sposób kwestionuje treść projektu sprawozdania z oceny lub charakter danego ustalenia, sprawozdanie, które ma przyjąć Komisja, zostaje ograniczone do ustaleń i nie zawiera zaleceń. W takich przypadkach, oraz bez uszczerbku dla art. 22, Komisja przedkłada Radzie, nie później niż cztery miesiące po zakończeniu działania w zakresie oceny, odrębny wniosek w sprawie przyjęcia zaleceń w drodze decyzji wykonawczej. Wniosek może określać rozsądne terminy ustalone we współpracy z państwem członkowskim w celu wdrożenia zaleceń oraz wskazuje priorytety w kwestii ich wdrażania.

Rada przyjmuje zalecenia oraz przekazuje je Parlamentowi Europejskiemu i parlamentom narodowym.

*Artykuł 21***Działania następcze i monitorowanie**

1. W terminie dwóch miesięcy od przyjęcia przez Komisję sprawozdania z oceny zawierającego zalecenia, zgodnie z art. 20 ust. 4, lub przyjęcia zaleceń Rady, zgodnie z art. 20 ust. 5, oceniane państwo członkowskie przedkłada Komisji i Radzie plan działań w celu wdrożenia wszystkich zaleceń. Pozostałe państwa członkowskie zostają wezwane do przedstawienia uwag do planu działań.

2. Po konsultacji z zespołem, który przeprowadził działanie w zakresie oceny, Komisja przedstawia ocenianemu państwu członkowskiemu analizę adekwatności planu działań w terminie miesiąca od jego przedłożenia.

Jeżeli Komisja uzna, że plan działań nie jest adekwatny, oceniane państwo członkowskie przedkłada zmieniony plan działań w terminie miesiąca od otrzymania wyników analizy. Komisja przedstawia również analizę planu działań Radzie.

3. Oceniane państwo członkowskie składa Komisji i Radzie sprawozdania z realizacji swojego planu działań co sześć miesięcy, od dnia potwierdzenia otrzymania analizy planu działań aż do momentu, gdy Komisja uzna, że plan działań został w pełni zrealizowany. W zależności od charakteru niedociągnięć oraz stanu wdrażania zaleceń Komisja, w porozumieniu z ocenianym państwem członkowskim, może zobowiązać oceniane państwo członkowskie do składania sprawozdań z inną częstotliwością.

Jeżeli oceniane państwo członkowskie nie składa regularnie sprawozdań z realizacji planu działań, Komisja informuje Radę i Parlament Europejski, że oceniane państwo członkowskie nie wykonuje swoich zobowiązań.

Komisja może przeprowadzać wizyty weryfikacyjne w celu monitorowania postępów w realizacji planu działań.

W przypadku gdy Komisja uzna, że plan działań został w pełni zrealizowany, informuje państwa członkowskie o zamknięciu planu działań.

ROZDZIAŁ IV

POWAŻNE NIEDOCIĄNIĘCIA I SZCZEGÓLNE FORMY OCENY*Artykuł 22***Przepisy szczegółowe w przypadku stwierdzenia w sprawozdaniu z oceny poważnego niedociągnięcia**

1. Na zakończenie działań w zakresie oceny główni eksperci Komisji i z państwa członkowskiego, w imieniu zespołu, informują w formie pisemnej oceniane państwo członkowskie o stwierdzeniu poważnego niedociągnięcia. Niezwłocznie informuje się również Radę.

Oceniane państwo członkowskie podejmuje natychmiastowe działania naprawcze, w tym – w stosownych przypadkach – uruchamia wszelkie odpowiednie środki operacyjne i finansowe. Oceniane państwo członkowskie niezwłocznie informuje Komisję i pozostałe państwa członkowskie o natychmiastowych podjętych lub planowanych działaniach naprawczych. Jednocześnie Komisja informuje odpowiednie organy i jednostki organizacyjne Unii, o których mowa w art. 7, o poważnym niedociągnięciu, z myślą o ewentualnym zapewnieniu przez nie wsparcia ocenianemu państwu członkowskiemu.

2. W sprawozdaniu z oceny sporządzonym zgodnie z art. 20 ust. 1, 2 i 3 zamieszcza się priorytetowo ustalenia prowadzące do stwierdzenia poważnego niedociągnięcia. W tytule i podsumowaniu sprawozdania z oceny wyraźnie wskazuje się, że istnieje poważne niedociągnięcie lub poważne niedociągnięcia. Do sprawozdania dołącza się projekt zaleceń, w tym zaleceń dotyczących natychmiastowych działań naprawczych. Komisja przekazuje projekt sprawozdania z oceny ocenianemu państwu członkowskiemu w terminie dwóch tygodni od zakończenia działania w zakresie oceny.

Oceniane państwo członkowskie przedstawia swoje uwagi do projektu sprawozdania z oceny w terminie 10 dni roboczych od jego otrzymania. Na wniosek ocenianego państwa członkowskiego organizuje się spotkanie redakcyjne, nie później niż pięć dni roboczych po otrzymaniu uwag od ocenianego państwa członkowskiego.

3. W przypadku należycie uzasadnionej szczególnie pilnej potrzeby związanej z poważnym niedociągnięciem Komisja przyjmuje sprawozdanie z oceny nie później niż sześć tygodni po zakończeniu działania w zakresie oceny w drodze aktu wykonawczego mającego natychmiastowe zastosowanie zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 30 ust. 3. Komisja przekazuje sprawozdanie z oceny Parlamentowi Europejskiemu.

4. Mając na uwadze ustalenia, zespół sporządza projekt zaleceń dotyczących działań naprawczych mających na celu wyeliminowanie poważnych niedociągnięć stwierdzonych w sprawozdaniu z oceny.

W terminie sześciu tygodni od przyjęcia sprawozdania z oceny Komisja przedstawia Radzie sprawozdanie z oceny wraz z wnioskiem w sprawie zaleceń dotyczących działań naprawczych mających na celu wyeliminowanie poważne niedociągnięć stwierdzone podczas oceny, określając w nim priorytety w kwestii realizacji tych działań.

Rada przyjmuje zalecenia w terminie miesiąca od otrzymania wniosku.

Rada przekazuje zalecenia Parlamentowi Europejskiemu i parlamentom narodowym.

Rada ustanawia proporcjonalne terminy wdrażania zaleceń dotyczących poważnego niedociągnięcia oraz określa częstotliwość składania Komisji i Radzie przez oceniane państwo członkowskie sprawozdań z realizacji jego planu działań.

5. Jeżeli w wyniku wizyty stwierdzono poważne niedociągnięcie, które uznaje się za stanowiące poważne zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego na obszarze bez kontroli na granicach wewnętrznych, lub jeżeli poważne niedociągnięcie stwierdzone na podstawie ryzyka wystąpienia systematycznego naruszania praw podstawowych, Komisja natychmiast informuje o tym Parlament Europejski i Radę.

Rada w trybie pilnym omawia tę kwestię i dąży do przyjęcia, na podstawie wniosku Komisji, w drodze aktu wykonawczego, zaleceń określających odpowiednie środki w celu zaradzenia skutkom lub ograniczenia skutków poważnego niedociągnięcia dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego na obszarze bez kontroli na granicach wewnętrznych, lub zaradzenia skutkom lub ograniczenia skutków systematycznego naruszania praw podstawowych, w terminie dwóch tygodni od otrzymania wniosku. Decyzja Rady określająca zalecenia pozostaje bez uszczerbku dla art. 29 rozporządzenia (UE) 2016/399 i dla art. 42 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/1896.

Rada przekazuje zalecenia Parlamentowi Europejskiemu.

6. W terminie miesiąca od przyjęcia zaleceń oceniane państwo członkowskie przedkłada Komisji i Radzie swój plan działań. Pozostałe państwa członkowskie zostają wezwane do przedstawienia uwag do planu działań. Komisja przekazuje plan działań Parlamentowi Europejskiemu.

Po konsultacji z zespołem, który przeprowadził ocenę, Komisja przekazuje ocenianemu państwu członkowskiemu analizę adekwatności planu działań w terminie dwóch tygodni od jego przedłożenia. Jeżeli Komisja uzna, że plan działań nie jest adekwatny, oceniane państwo członkowskie przedkłada zmieniony plan działań w terminie dwóch tygodni od otrzymania wyników analizy.

Komisja przedstawia analizę planu działań Radzie i przekazuje ją Parlamentowi Europejskiemu.

Oceniane państwo członkowskie składa Komisji i Radzie sprawozdania z realizacji swojego planu działań do momentu, gdy Komisja uzna, że plan działań został w pełni zrealizowany.

7. Aby zweryfikować postępy poczynione w zakresie wdrażania zaleceń związanych z poważnym niedociągnięciem, Komisja organizuje ponowną wizytę, która powinna się odbyć nie później niż rok od dnia działania w zakresie oceny.

Zespół sporządza sprawozdanie z ponownej wizyty zgodnie z art. 20 ust. 1, w którym ocenia postępy poczynione we wdrażaniu zaleceń Rady i stwierdza, czy wyeliminowano poważne niedociągnięcie.

Komisja przyjmuje, w drodze aktu wykonawczego, sprawozdanie z ponownej wizyty. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 30 ust. 2. Komisja przedkłada Radzie sprawozdanie z ponownej wizyty.

8. Rada może przedstawić swoje stanowisko w sprawie sprawozdania z ponownej wizyty i w stosownych przypadkach może wezwać Komisję do przedłożenia wniosku w sprawie zaleceń dotyczących działań naprawczych mających na celu wyeliminowanie utrzymującego się poważnego niedociągnięcia stwierdzonego w sprawozdaniu z ponownej wizyty. W takich przypadkach stosuje się ust. 6 i 7.

9. W przypadku gdy Komisja uzna, że można zamknąć plan działań, organizuje wizytę weryfikacyjną oraz informuje Radę o wyniku wizyty weryfikacyjnej. Komisja informuje również Parlament Europejski, że można zamknąć plan działań.

Rada przyjmuje – na podstawie wniosku Komisji oraz biorąc jednocześnie pod uwagę wynik wizyty weryfikacyjnej – decyzję wykonawczą zatwierdzającą zamknięcie planu działań.

Artykuł 23

Przepisy szczegółowe dotyczące pierwszych ocen

1. Mając na uwadze ustalenia, do sprawozdania z oceny w następstwie pierwszej oceny sporządzonego zgodnie z art. 20 ust. 1–4 dołącza się projekt zaleceń dotyczących działań naprawczych.

Komisja przedkłada Radzie wniosek w sprawie przyjęcia danych zaleceń nie później niż cztery miesiące po zakończeniu działania w zakresie oceny.

2. Rada przyjmuje zalecenia. Rada może określić terminy wdrażania konkretnych zaleceń.

Rada przekazuje zalecenia Parlamentowi Europejskiemu i parlamentom narodowym.

3. Oceniane państwo członkowskie przedkłada Komisji i Radzie plan działań w celu wdrożenia wszystkich zaleceń.

Po konsultacji z zespołem, który przeprowadził działanie w zakresie oceny, Komisja przekazuje ocenianemu państwu członkowskiemu analizę adekwatności planu działań w terminie miesiąca od jego przedłożenia.

Jeżeli Komisja uzna, że plan działań nie jest adekwatny, oceniane państwo członkowskie przedkłada zmieniony plan działań.

Oceniane państwo członkowskie składa Komisji i Radzie sprawozdania z realizacji planu działań co sześć miesięcy od dnia potwierdzenia otrzymania analizy.

4. W przypadku gdy w sprawozdaniu z oceny stwierdzono, że oceniane państwo członkowskie nie spełniło warunków niezbędnych do stosowania dorobku Schengen, Komisja organizuje jedną lub większą liczbę ponownych wizyt.

Zespół sporządza sprawozdanie z ponownej wizyty zgodnie z art. 20 ust. 1–4, w którym ocenia postępy poczynione we wdrażaniu zaleceń Rady.

Komisja przyjmuje, w drodze aktu wykonawczego, sprawozdanie z ponownej wizyty. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 30 ust. 2. Komisja przedkłada Radzie sprawozdanie z ponownej wizyty oraz, w stosownych przypadkach, wniosek w sprawie zaleceń Rady, do przyjęcia w drodze decyzji wykonawczej.

5. Jeżeli Komisja uzna, że można zamknąć plan działań, organizuje wizytę weryfikacyjną przed zamknięciem planu działań.

Komisja informuje Parlament Europejski i Radę o wyniku wizyty weryfikacyjnej. Komisja informuje Parlament Europejski i Radę, że można zamknąć plan działań.

Rada przyjmuje – na podstawie wniosku Komisji oraz biorąc pod uwagę wynik decyzji weryfikacyjnej – decyzję wykonawczą zatwierdzającą zamknięcie planu działań.

6. Państwa członkowskie, w odniesieniu do których Rada podjęła decyzję o stosowaniu do nich przepisów dorobku Schengen w całości, poddawane są ocenie zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) nie później niż w terminie roku od dnia rozpoczęcia stosowania w całości dorobku Schengen w danym państwie członkowskim. W tym celu aktualizuje się roczny program ocen.

Artykuł 24

Przepisy szczególowe dotyczące ocen tematycznych

Do ocen tematycznych stosuje się art. 23 ust. 1, 2 i 3.

Jeżeli w wyniku oceny tematycznej stwierdza się poważne niedociągnięcie, stosuje się art. 22.

ROZDZIAŁ V

ZARZĄDZANIE STREFĄ SCHENGEN I PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 25

Składanie sprawozdań Parlamentowi Europejskiemu i Radzie

Komisja co roku przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie kompleksowe sprawozdanie z ocen przeprowadzonych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w poprzednim roku. Sprawozdanie to podaje się do wiadomości publicznej.

Sprawozdanie, o którym mowa w akapicie pierwszym, zawiera informacje dotyczące ocen przeprowadzonych w poprzednim roku, funkcjonowania puli ekspertów, w tym dostępności ekspertów z państw członkowskich, wniosków wyciągniętych z tych ocen oraz stanu działań naprawczych podjętych przez państwa członkowskie. W sprawozdaniu tym, w oparciu o wyniki działań w zakresie oceny i monitorowania przeprowadzonych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, wskazuje się wspólne problemy, najlepsze praktyki i innowacyjne rozwiązania, aby usprawnić wdrażanie dorobku Schengen. W sprawozdaniu uwzględnia się synergie z innymi narzędziami i mechanizmami monitorowania, aby zwiększyć świadomość w zakresie funkcjonowania obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych.

Komisja niezwłocznie przekazuje sprawozdanie, o którym mowa w akapicie pierwszym, parlamentom narodowym. Rada omawia sprawozdanie, uwzględniając wkład ocen w funkcjonowanie obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych.

Komisja informuje Parlament Europejski i Radę co najmniej dwa razy w roku o stanie realizacji planów działań sporządzonych przez państwa członkowskie. Komisja w szczególności przekazuje informacje na temat swoich analiz dotyczących adekwatności planów działań oraz na temat wyników ponownych wizyt i wizyt weryfikacyjnych, a także swoje uwagi w przypadku gdy uzna, że ma miejsce znaczny brak postępów w realizacji planu działań.

*Artykuł 26***Poradnik dotyczący ocen Schengen**

Komisja, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, ustanawia i w razie potrzeby aktualizuje wskazówki dotyczące w szczególności:

- a) obowiązków szkoleniowych ekspertów, przedstawicieli Komisji i obserwatorów;
- b) działań przygotowawczych poprzedzających oceny;
- c) przeprowadzania wizyt, w tym wizyt niezapowiedzianych;
- d) przeprowadzania działań w zakresie oceny i monitorowania, w tym przy użyciu kwestionariusza lub, w wyjątkowych przypadkach, przy użyciu innych metod zdalnych;
- e) procesu redakcyjnego oraz włączania dokumentacji i materiałów cyfrowych do sprawozdania z oceny;
- f) działań następczych, w szczególności odnoszących się do ponownych wizyt i wizyt weryfikacyjnych;
- g) synergii z innymi działaniami w zakresie oceny i monitorowania;
- h) logistyki i kwestii finansowych związanych z organizacją działań w zakresie oceny i monitorowania;
- i) weryfikacji działań organów i jednostek organizacyjnych Unii w zakresie, w jakim pełnią one funkcje w imieniu państw członkowskich, pomagając w operacyjnym stosowaniu przepisów dorobku Schengen.

*Artykuł 27***Przegląd**

Komisja dokonuje przeglądu stosowania niniejszego rozporządzenia oraz przedkłada Radzie stosowne sprawozdanie w terminie sześciu miesięcy od przyjęcia wszystkich sprawozdań z oceny dotyczących ocen przewidzianych w pierwszym wieloletnim programie ocen, przyjętym zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Przegląd ten obejmuje wszystkie elementy niniejszego rozporządzenia, w tym funkcjonowanie procedur przyjmowania aktów w ramach mechanizmu oceny. Komisja niezwłocznie przedkłada sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu.

*Artykuł 28***Informacje szczególnie chronione**

1. Członkowie zespołów, obserwatorzy i eksperci-stażyci traktują jako poufne wszelkie informacje, które uzyskują w trakcie wykonywania swoich obowiązków.

2. Sprawozdania mają klauzulę tajności „szczególnie chronionych informacji jawnych” zgodnie z decyzją (UE, Euratom) 2015/443. Opatruje się je klauzulą tajności „RESTREINT UE/EU RESTRICTED/” w rozumieniu decyzji (UE, Euratom) 2015/444, w przypadku gdy taka klauzula jest wymagana zgodnie z art. 5 ust. 3 tej decyzji lub w następstwie złożenia przez oceniane państwo członkowskie należycie uzasadnionego wniosku.

Po konsultacjach z danym państwem członkowskim Komisja decyduje, którą część sprawozdania z oceny można podać do wiadomości publicznej.

3. Przekazywanie i przetwarzanie informacji i dokumentów niejawnych na potrzeby niniejszego rozporządzenia odbywa się zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami bezpieczeństwa. Takie zasady nie wykluczają możliwości udostępniania informacji Parlamentowi Europejskiemu oraz odpowiednim organom i jednostkom organizacyjnym Unii, o których mowa w art. 7.

*Artykuł 29***Warunki uczestnictwa Irlandii**

1. Eksperci z Irlandii uczestniczą w ocenie wyłącznie tej części dorobku Schengen, w której stosowaniu Irlandia ma prawo uczestniczyć.

2. Oceny obejmują wyłącznie skuteczne i efektywne stosowanie przez Irlandię części dorobku Schengen, w której stosowaniu ma prawo uczestniczyć.
3. Irlandia uczestniczy w przyjmowaniu przez Radę zaleceń w odniesieniu do wyłącznie do części dorobku Schengen, w której stosowaniu ma prawo uczestniczyć.

Artykuł 30

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

W przypadku gdy komitet nie wyda żadnej opinii, Komisja nie przyjmuje projektu aktu wykonawczego i stosuje się art. 5 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 8 rozporządzenia (UE) nr 182/2011, w związku z jego art. 5.

Artykuł 31

Przepisy przejściowe

1. Pierwszy wieloletni program ocen oraz pierwszy roczny program ocen w ramach niniejszego rozporządzenia ustanawia się do dnia 1 grudnia 2022 r., a ich obowiązywanie rozpoczyna się w dniu 1 lutego 2023 r.

Wieloletni program ocen w ramach niniejszego rozporządzenia uwzględnia oceny, które już przeprowadzono w ramach drugiego wieloletniego programu przyjętego na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1053/2013, i sporządza się go jako kontynuację tego programu.

2. Standardowy kwestionariusz przyjęty na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1053/2013 stosuje się do czasu ustanowienia standardowego kwestionariusza przewidzianego w art. 14 niniejszego rozporządzenia.
3. W przypadku ocen przeprowadzonych przed dniem 1 lutego 2023 r. przyjęcie sprawozdań z oceny oraz zaleceń odbywa się zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1053/2013. Działania następcze i działania w zakresie monitorowania dotyczące takich ocen, rozpoczynające się wraz z przedłożeniem planów działań, prowadzi się zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 32

Uchylenie

Rozporządzenie (UE) nr 1053/2013 traci moc z dniem 1 października 2022 r., z wyjątkiem przepisów dotyczących przyjmowania sprawozdań z oceny i zaleceń, które stosuje się do momentu przyjęcia sprawozdań z oceny i zaleceń, o którym mowa w art. 31 ust. 3 niniejszego rozporządzenia.

Odesłania do uchylonego rozporządzenia odczytuje się jako odesłania do niniejszego rozporządzenia zgodnie z tabelą korelacji w załączniku.

Artykuł 33

Wejście w życie i stosowanie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 października 2022 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Luksemburgu dnia 9 czerwca 2022 r.

W imieniu Rady
Przewodniczący
É. DUPOND-MORETTI

ZAŁĄCZNIK

Tabela korelacji

Rozporządzenie (UE) nr 1053/2013	Niniejsze rozporządzenie
art. 1 ust. 1 i 2	art. 1 ust. 1 i 2
art. 1 ust. 3	art. 15 ust. 2
art. 2	art. 2
art. 3	art. 3
-	art. 4
-	art. 5
art. 4 ust. 1	art. 1 ust. 3
art. 4 ust. 2 i 3	art. 6
art. 8	art. 7
art. 7	art. 8
-	art. 9
-	art. 10
-	art. 11
art. 5	art. 12
art. 6	art. 13
art. 9	art. 14
art. 12	art. 15 ust. 1
art. 12	art. 16
-	art. 17
art. 10 i 11	art. 18
art. 13	art. 19
art. 14 i 15	art. 20
art. 16	art. 21
-	art. 22
-	art. 23
-	art. 24
art. 20	art. 25
-	art. 26
art. 22	art. 27
art. 19	-
art. 17	art. 28
art. 18	art. 29
art. 21	art. 30
art. 23	art. 31
art. 23	art. 32
art. 24	art. 33